

שמיני

לעצטער אין איין סדרה, זיינען פאראן כמה פרשיות המפסיקות ביניהן — איז אבער די נקודה משותפת הנ"ל פאראן דוקא ביי די פרשיות (אפילו נ"ט סמוכות) וואס זיינען אין דער זעלבער סדרה.⁵

ב. פון דעם איז מובן אויך בנוגע צו אונזער סדרה, אז טראץ דעם וואס מצד אחד האט די התחלת הסדרה, "ויהי ביום השמיני" א סך מער שייכות צום סיום הסדרה שלפני ווי צו דער פרשה, "זאת החי' גו'"⁶ (וואס איז ביים סיום פון סדרת שמיני) — וכמובן אויך בפשטות, אז "ויהי ביום השמיני" קומט בהמשך צום ענין פון שבעת ימי המילואים שבסיום פון דער פריערדיקער סדרה, משא"כ מיט "זאת החי'" האט עס לכאורה נ"ט קיין שייכות — וויבאלד אבער אז יעדע סדרה האט א נקודה מיוחדת, וואס אין איר איז זי אויס-געטיילט פון אלע אנדערע סדרות, איז פארשטאנדיק, אז די פרשיות, "ויהי ביום השמיני" און "זאת החי'" האבן ביידע איין תוכן מיוחד וואס איז נ"טא אין פרשת "קח את אהרן גו'"; און דער דאזיקער תוכן ווערט ארויסגעבראכט אין שם הסדרה — "שמיני".

ג. פון דעם וואס אינעם נאמען פון דער סדרה איז נ"ט אנגעדייט אז דא רעדט זיך וועגן (שמיני ל)מילואים, און

א. שוין גערעדט פיל מאל וועגן חלוקת הסדרות — ג"ן סדרים דאורייתא¹ — אז הגם אין יעדער סדרה זיינען דא כמה פרשיות, וואס יעדער פרשה איז אן ענין בפני עצמו, פונדעסטוועגן, פון דעם גופא וואס אלע פרשיות זיינען אין דער זעלבער סדרה, איז א הוכחה אז עס בינדט זיי איין נקודה משותפת.

און וויבאלד אז דער תוכן פון יעדער זאך ווערט ארויסגעבראכט און אנגע-דייט אין "שמו אשר יקראו לו בלשון הקודש"² — איז מובן, אז די נקודה התיכונה [וועלכע איז דא אין אלע ענינים פון דער סדרה] איז מרומז אין דעם נאמען פון דער סדרה (ווארום די שמות הסדרות זיינען דאך נעמען עפ"י תורה).³

און אע"פ אז בנוגע דעם תוכן הפרטי פון יעדער באזונדער פרשה, איז דער חילוק צווישן דער ערשטער און דער לעצטער פרשה פון איין סדרה גרעסער ווי דער חילוק צווישן דער ערשטער פרשה פון א סדרה און דער לעצטער פרשה פון דער סדרה שלפני — וויבאלד די פרשיות זיינען בסמיכות איינע צו דער צווייטער (און "סמוכים" איז דאך א לימוד ע"פ תורה⁴), בעת אז צווישן דער ערשטער פרשה און דער

(1) ראה זח"א (מהניצ) קד, ב. ח"ב רז, ב. תקי"ז תי"ג (כט, רע"ב). ועוד.

(2) ראה שער היחוד והאמונה פ"א.

(3) ראה בכל הנ"ל לקושי ח"ה ע' 57 ואילך.

(4) גם בפשטי"מ (וגם מסדרה אחת לסדרה לפני — ראה פרשי ר"פ משפטים. ר"פ בהעלותך. ר"פ שלח). ולא רק במשנה תורה. וראה ברכות כא, ב. ושי"נ.

(5) ראה גם לקושי ח"ה ע' 114.

(6) יא, ב ואילך. והפרשיות שלפניו כולם היו ביום שמיני למילואים ע"פ פשטות הכתובים. ולהעיר מפרשי שם: את כולם השוה כ" לפי שהשווה בדמימה כ"י.

(7) צו ח, ב ואילך.

וואס איז זיך מתלבש אין דער בריאה ¹¹, און „שמיני“ איז מרמז אויף דעם אור וואס איז העכער פון התלבשות אין וועלט, בחי' האור שלמע' מהשתל' ¹².

אבער לאידך גיסא, ווייזט דער טייטש פון ווארט „שמיני“ גופא — אַכטער — אז דאָס איז ניט קיין ענין בפני עצמו, נאָר אַ זאָך וואָס האָט אַ שייכות (און קומט בהמשך) צו די ענינים פון „שבעה“.

און דאָס איז דער אויפטון אין דעם ענין פון „שמיני“ — אין דעם דריקט זיך אויס די שלימות אין גילוי אלקות: דער תכלית הכוונה איז, אז אויך דער אור וואָס איז העכער פון השתלשלות זאָל נמשך ווערן (בגילוי) אין וועלט — און דאָס איז מרומז אין וואָרט „שמיני“, אז אויך דאָס וואָס ס'איז מובדל און העכער פון דער בריאה (פון בחי' „שבעה“ — כנ"ל בכלי יקר), זאָל זיין אין אַן אופן פון „שמיני“ וואָס איז שייך צו (בחינת ז') די עניני הבריאה.

ה. און דאָס איז אויך דער ביאור וואָס דער „כנור של ימות המשיח“ ¹³ וועט זיין פון „שמונה נימין“ ¹⁴:

דער חידוש וואָס וועט זיך אויפטאָן בימות המשיח — „ונגלה כבוד הוי' וראו כל בשר“ ¹⁵, אז טראָץ דעם וואָס „כבוד הוי'“ איז באַין ערוך העכער פון דער

אפילו ניט אַז ס'רעדט זיך וועגן אַן אַכטן טאָג בכלל — וואָרום די סדרה הייסט „יום שמיני“ ⁸, נאָר „שמיני“ (סתם) — איז מובן, אַז דאָ איז נוגע דער כללות'דיקער ענין פון „שמיני“ — אַז אַכטער — און ניט דער פרטיות'דיקער ענין (פון מילואים אָדער ימים) אין וועלכן ער איז דער אַכטער.

ו. ע"פ המבואר (לעיל ס"ב) — אין דעם חילוק צווישן דער שייכות צום סיום הסדרה שלפני' און דער שייכות צו אַן אנדער פרשה אין דער סדרה גופא — קומט אויס, אַז פרשת „קח את אהרן“ פון דער פריערדיקער סדרה איז — בנוגע נקודה המשותפת — בלויז אַ הקדמה צו „שמיני“, אַבער ניט אַז זי איז אַ טייל פון „שמיני“ [בדוגמא ווי דאָס איז בפשטות, אַז די „שבעת ימי המילואים“ זיינען אַ הקדמה צום יום השמיני]; משא"כ „זאת החי'“ איז אַ טייל פון „שמיני“ גופא.

ד. וועט מען עס פאַרשטיין בהקדים, וואָס אין דעם תוכן פון מספר „שמיני“ געפינט מען צוויי קצוות: פון איין זייט, ווייזט דער מספר שמיני אויף אַן ענין וואָס איז מובדל בערך פון די ז' שקדמו לו; און ווי דער כלי יקר ⁹ איז מבאר, אַז אַלע ענינים פון דער בריאה זיינען במספר ז', און דער מספר „שמיני“ איז „מיוחד אליו יתברך“.

און דער פירוש דערפון איז, כמבואר בכמה מקומות ¹⁰, אַז דער מספר „שבעה“ איז ניט בלויז כולל די ענינים וואָס אין דער בריאה גופא, נאָר אין דעם ווערט נכלל אויך דער אור אלקי

(11) ראה תשי"ד שם סוף סעיף י"ד (ותשי"ה) שבזה נכלל גם אור הסוכי'.

(12) וכלי הכלי יקר. כי מספר זה מיוחד אליו יח'.

(13) שהוא בכלי יקר שם.

(14) ערכין יג, ב. וראה לקו"ת תזריע כא, ד.

(15) ישעי' מ, ה. וראה כלי יקר שם „שלימות המשיח נגלה כבוד הוי' וראו כל בשר כי ה' אחד רוכב על ז' כו'“.

(8) להעיר שברמב"ם בסדר תפלות כו' בסופו כ' ויהי ביום השמיני.

(9) ריש פרשתנו. וראה רבינו בחי' כאן.

(10) ראה ד"ה ויהי ביום השמיני דשנת תשי"ד ותשי"ה. לקו"ש ח"ג ע' 97.

אין עולם, וויבאלד אז דאס וואס דער
בשר „זעט“ כבוד הוי' איז עס ניט מצד
זיין טבע.

דער (אמת'ער) פירוש פון „בדרך
פשיטות“ איז, אז דאס וואס דער בשר
וועט זען „כבוד הוי'“ וועט עס זיין מצד
די תכונות און טבע פון דעם בשר
גופא.²⁰ אין דעם זעלבן אופן ווי עיני
בשר זעען דברים גשמיים, וואס דאס איז
מצד דער טבע ותכונה פון די עיני בשר
גופא.²¹

און דאס איז די שייכות פון ימות
המשיח מיט מספר „שמונה“: דער
ונגלה כבוד הוי' וראו כל בשר“ (וואס
וועט זיך אויפטאן בימות המשיח) דריקט
אויס די צוויי קצוות הנ"ל וואס אין בחי'
„שמונה“: דער „כבוד הוי'“ איז העכער
און מובדל בערך פון דער בריאה וואס
איז במספר ז', און אעפ"כ וועט ער
נתגלה ווערן אין וועלט איז אזא אופן אז
דאס (זעען דעם גילוי) וועט זיין מצד

בריה¹⁶, וועט ער דאן זיין בגילוי אין
אז אופן פון „וראו כל בשר“ — אין א'
ראי' מוחשית פון בשר הגשמי¹⁷, ביז אז
דער גילוי בחי' כבוד הוי' וועט זיין (ניט
בדרך חידוש, נאר) בדרך פשיטות אין
עולם הגשמי.

ד.ה. אז דאס וואס דער בשר הגשמי
וועט זען „כבוד הוי'“, וועט עס זיין מצד
די תכונות און טבע פון זיין (דאמאלס-
דיקער) גשמיות'דיקער מציאות, וואס
דעמאלט איז עס דער אמת'ער אופן פון
„בדרך פשיטות“:

בשעת דער בשר „זעט“ כבוד הוי' נאר
מצד דעם וואס דער „כבוד הוי'“ איז בלי
גבול און דערפאר קען ער אראפקומען
אויך למטה מטה ביז צו „גזעזען“ ווערן
אויך דורך בשר הגשמי¹⁸ [דאס נעמט
זיך אבער ניט מצד די תכונות של הבשר
גופא] — דעמאלט איז דער גילוי אלקות
אין וועלט (אפילו ווען דאס קומט אין
ראי' מוחשית¹⁹) אין אז אופן פון
„חידוש“: ס'איז א אויפטאן און א הוספה

(20) וכמ"כ בגילוי הנבואה שיהי' לעתיד
בכא"א וכמ"ש ואשפוך את רוחי על כל בשר גור ולא
כמו גילוי הנבואה בנביאים שיש בזה כמה תנאים כר'
ואחר כ"ז הי' גילוי הנבואה כדבר פלא שלמעלה
מהטבע כר' משא"כ לעתיד יהי' הנבואה כמו דבר
טבעי' (המשך שם ע' תתקלו). והיינו, אף שגילוי
הנבואה הוא באופן של ראי' הרי מכיון שצריך לזה
כמה תנאים כהקדמה לזה. אין הנבואה חלה אלא על
כר' (רמב"ם ה"ל יסודות פ"ז ה"א) וגם לאחריו כל
התנאים אלו אין מתבאזין בכל עת שירצו אלא
מכוונים דעתם וכו' (שם ה"ד), וגם כשמוכונים
דעתם, אפשר שתשרה שכינה עליהן ואפשר שלא
תשרה (שם ה"ה), וגם בזמן גילוי הנבואה צריך
להיות ההכנה וכמו ויפשוט גור ואראה ואפול על פני
(כהובא בהמשך שם), הרי מוכה, שלא רק שאיז
בדרך פשיטות מצד טבע המטה אלא גם ש.הטבע לא
יוכל לקבל זאת וע"כ הי' ציל הפשטת הגשמי וביטול
החושים כר' — דבר חידוש.

(21) ראה בהמשך שם, דכמו שעכשיו תפיסת
היש והמצאות הוא דבר טבע, כמ"כ יהי' לעתיד
תפיסת האלקות כדבר טבעי כר'.

(16) ראה ד"ה מצה זו תרעה' (בהמשך תער"ב
ח"ב ע' תתקל) דכבוד ה' הוא מל' דא"ס כמו שהוא
לפנה"צ.

(17) וראה תריח תצוה תפח, א ואילך. שער
האמונה פכ"ה. ובתריח שם: אפילו בהמות יכירו את
בוראם ויבין כל יצור כר'.

(18) ראה המשך תער"ב שם ע' תתקלא שעד"ז
הי' בעת מית.

(19) בכללות כשהגילוי הוא באופן של ראי' הריע
של פשיטות ולכן הובא הדוגמא לזה (המשך תער"ב
שם ע' תתקלה) מקי"ס וביהמ"ק: בשעת קי"ס ראו
הכל גילוי האוא"ס כר' וכן בביהמ"ק דכשם שבא
לראות כר' בא ליראות (תגיגה ב, א. ושינ').

אמנם אמיתית הענין בדרך פשיטות הוא כאשר
בא מצד טבע הבשר גופא, משא"כ בעת קי"ס הי' זה
„מצד הגילוי דאוא"ס“ ועד"ז בביהמ"ק ש.הי' גילוי
אוא"ס ולכן אמיתית הפשיטות תהי' לעתיל, ראה
שם ע' תתקלו, ובייותר מזה יהי' לעתיד כר'. וראה
שם ח"ג ס"ע אירסג ואילך.

„מעשינו ועבודתנו“ טוט מען אויף דעם „גילוי אור א״ס ב״ה בעוה״ז הגשמי“, איז דאך דאס מצד דער מעלה פון מצוות [ווי ער זאגט דארט גופא אז „בעשייתה (של המצוה) ממשיך האדם גילוי אור א״ס ב״ה מלמעלה למטה להתלבש בגשמיות בעוה״ז“], איז מיט וואס איז עס פארבונדן דווקא מיטן „זמן משך הגלות“?

איינער פון די ביאורים (בדרך אפשר) בזה:

בכדי אז דער גילוי פון ימוה״מ ותחיה״מ זאל זיין נרגש מצד טבע העולם גופא (כנ״ל סעיף ה״), איז עס דווקא ווען די המשכה אלקות שעי״ המצוות (וואס די המשכה קומט לידי גילוי לע״ל) איז ניט ווי א צוגעגעבענע זאך אין וועלט [ד.ה. די מצוות טוען אויף נאָר אז אין וועלט זאל צוקומען] אן אור אלקי, אבער די וועלט גופא פארבלייבט ווי זי איז געווען פריער מצד איר התהוות, „עולם“ לשון העלם], נאָר אז די המשכה דורך דער מצוה זאל זיין אין אזא אופן אז זי מאַכט איבער די גשמיות עוה״ז.

און דערפאר איז דער גילוי דימוה״מ „תלוי במעשינו ועבודתנו כל זמן משך הגלות“ — ווייל דער ענין וואס איז דא אין מצוות [צו איבערמאַכן דעם עולם גופא] איז עס (בעיקר) דורך די מצוות וואס מען איז מקיים בזמן הגלות.

ח. דער טעם וואס מעשה המצוות בכללות טוען אויף אזא המשכה וואס מאַכט איבער דעם מהות פון וועלט:

דער תכלית הבריאה פון וועלט איז „בשביל התורה ובשביל ישראל“²⁵, אז

טבע העולם גופא — דער „אכטער“ וועט זיין צוזאמען מיט די „זיבן“.

ו. מען דארף אבער פאַרשטיין: דאס וואס די וועלט איז איצט אין א אופן וואס אין איר זעט זיך ניט קיין אלקות [אפילו ניט די דרגא אין אלקות וואס איז בערך הבריאה], איז עס דאך (ניט קיין צוגעגעבענע זאך אויף דער מציאות פון וועלט, נאָר) דערפאר וואס די וועלט איז באשאפן געווארן אין אזא אופן — היינט וויבאלד אז דער העלם והסתר וואס אין וועלט איז מצד איר עצם מציאות²² [וואס מהאי טעמא ווערט זי אנגערופן מיטן נאָמען „עולם“ (וואס דער נאָמען פון יעדער זאך ברענגט ארויס זיין תוכן העיקרי) וואס איז פון לשון העלם²³], טא ווי איז שייך אז דער „וראו כל בשר“ לעת״ל זאל זיין מצד ענין הבשר גופא, וויבאלד אז דאס איז היפך פון גדר ותכונת (הבשר) העולם?

ז. זאגט דער אַלטער רבי²⁴, אז דער „גילוי אור א״ס ב״ה בעוה״ז הגשמי“ וואס וועט זיין בימות המשיח (ותחיה״מ) איז „תלוי במעשינו ועבודתנו כל זמן משך הגלות“.

ולכאורה: וואס איז דער דיוק „כל זמן משך הגלות“ דוקא: דאס וואס דורך

(22) ראה תניא פליז. עד שנברא * עוה״ז הגשמי והחומרי ממש והוא התחתון במדרגה שאין תחתון למטה ממנו בענין הסתר אורו ית' וחשך כפול ומכופל עד שהוא מלא קליפות וס״א שהן נגד ה' ממש כו'. וראה לקו״ש חז״ ע' 22 ואילך.

(23) לקו״ת שלח לו, ד. ובביאורו להצ״צ ע' שנה: עולם ל' העלם כמאמרזל (פסחים נ, א) ע״פ (שמות ג, טו) זה שמי לעלם (לשון העלם ש)לא כמו שנכתב כו'.

(24) תניא רפליז.

(25) רש״י ר״פ בראשית. וראה גם כ״ר פ״א, ד. ויק״ר פליז, ד.

(*) ולא „שנעשה“ (משא״כ במרז״ל בה״א נברא עוה״ז) — בהתחלת התהוות שלו הוא עוה״ז הגשמי.

„גילוי“ זיינען דאך הפכים? און כאטש אז דאס איז לכאורה א דבר טבעי, און ווי דער משל גשמי אויף דעם אז אין עקב שברגל איז דא די שליטת הרצון פון נפש מער ווי דאס איז אין ראש, דארף מען דאס גופא פארשטיין, פאר- וואס האט דער אויבערשטער אזוי איינגעשטעלט טבע הבראה?²⁷

איז די הסברה אין דעם:

בכדי אז עס זאל זיך דורכפירן די כוונת הבראה פון „דירה לו ית' בתחתונים“ אז די וועלט גופא זאל ווערן א דירה פאר דעם אויבערשטן אויך מצד איר טבע²⁸, האט דער אויבערשטער באשאפן די וועלט אין אזא אופן, אז אין איר זאל זיך אפשפילען איר כוונה און תכלית. און היות אז די כוונה וואס די וועלט איז באשאפן געווארן איז אז אופן פון העלם והסתר איז בכדי אז דערפון זאל ארויסקומען א העכערער גילוי — „יתרון האור מן החושך“ — דערפאר איז די וועלט איינגעשטעלט געווארן באופן כזה, אז דוקא דער „העלם“ זאל ארויסרופן (און זיין א „כלי“ צו) א העכערן אור.²⁹

און וויבאלד אויך אין וועלט גופא (ווי וי איז נאך א „עולם מלשון העלם“,

אידן דורך תורה ומצותי זאלן אויפטאן גילוי אלקות אין וועלט. קומט אויס אז דער גילוי אלקות וואס ווערט נמשך אין וועלט דורך ישראל און תורה, איז גיט קיין ענין וואס קומט אלס דבר נוסף צו איר מציאות — ווארום וויבאלד אז דאס (דער גילוי אלקות שע"י ישראל והתורה) איז די כוונה און תכלית פון דעם וועלט גופא, הייסט עס דאך, אז דער עולם גופא (בפנימיותו) „מאגנט“ אז עס זאל זיך דורכפירן (זיין תכלית): דער גילוי אלקות אין עס (דורך תומצ' פון אידן).

דאס אליין איז אבער גיט מספיק. ווארום וויבאלד אז דער גדר פון „עולם“ איז (פון לשון) העלם כניל — אז מצד הבראה איז איר עצם מציאות אזא וואס אין איר איז גיט נרגש דער תכלית וואס דארף אין איר דורכגעפירט ווערן, נאר אדרבה, מצד בריאתה איז ענינה העלם — קומט דאך אויס, אז בנוגע צו דער מציאות און ענין פון עולם גופא, איז די המשכת אלקות שע"י המצוות ווי א צוגעגעבענע זאך.

און אט די שאלה ווערט באוואנט מיט דעם וואס מען זאגט אז דאס וואס דער גילוי דלעתיד טוט זיך אויף דורך „מעשינו ועבודתנו“ איז עס (בעיקר), „כל זמן משך הגלות“, כדלקמן.

ט. ס'איז מבואר אין חסידות בכמה מקומות²⁶, אז בזמן הגלות איז מאיר דער כח המסי' מער ווי בזמן הבית, ווייל דווקא דער העלם והסתר (פון זמן הגלות) רופט ארויס דעם גילוי פון כח המסי'.

ווי קומט עס אז „העלם“ זאל ארויס- רופן גילוי (פון מסי') — „העלם“ און

(27) בדיה אני ישנה שם (ועוד), לפי שכן השכל מעלים על הרצון — פשיטות הנפש, משאיכ בעקב, ולכאור כ"ה גם בנמשל בכח המסי' שבזמן הגלות ע"ש. אבל ראה לקושי ח"ט ע' 75 הע' 30, שממ"ש בתריא ומבחינה זו נקרא הרגל ראש כ"ה משמע דהעקב (מצד פחיתותו) הוא כלי לבחינת תחלתו (וראה גם ד"ה אני ישנה ס"ה אידש ספ"ד). וכן מוכח גם מהענין (דדירה בתחתונים) דדוקא התחתונים הם דירה לעצמותו מצד ההרגש דמציאותו מעצמותו שבעוה"ז, ומה מוכן גם בכח המסי' כדלקמן בפנים. וראה הע' 31.

(28) ראה בארוכה לקושי ח"ב ע' 73 ואילך.

(29) ע"פ מ"ש בפנים יומתק הלשון בתניא פל"ו שימות המשיח.. הם תכלית ושלמות בריאת עוה"ז.

(26) ראה בארוכה ספר המאמרים אידיש בתחילתו. ד"ה אני ישנה תש"ט. ובכ"מ.

המשכת אלקות שע"י המצוות בזמן הגלות איז פועל (כיתר שאת) און איז זיך (מער) מתלבש אין דער מציאות פון „גשמיות עוה"ז" ³² גופא, ביז דאס קומט ארויס לעת"ל בגילוי, אז דער „ונגלה כבוד הוי' וראו כל בשר" וועט זיין מצד די תכונות און טבע הבשר גופא.

יוד. עפ"י כהנ"ל וועט מען פאר-שטיין דעם חילוק צווישן דער שייכות פון פ' שמיני צום סיום הסדרה פון פ' צו שלפנ"י און דער שייכות פון פ' „זאת החי" צו דער פ' שמיני גופא:

אין די ז' ימי המילואים, וואס רעדט זיך בסיום פ' צו, האבן אהרן ובניו אפ-געטאן אלץ וואס ס'איז שייך צו אויפ-טאן דורך דער עבודה שלמטה, אויך די המשכה פון אלקות וואס ווערט נמשך דורך אתעדל"ת — וואס ווערט נכלל אין בחי' „ז" ³³.

אבער דאס אלץ איז געווען ווי א הכנה און הקדמה צום „כבוד ה'", צו דער השראת השכינה במשכן ביום השמיני למילואים, אז דאס זאל זיין אין אז אופן פון „שמיני", ד.ה. אז בחי' האלקות וואס איז מובדל לגמרי פון דער בריאה, זאל ווערן פארבונדן (אויך) מיט די עניני הבריאה (שבמספר) ז' ³⁴.

(32) תניא שם.

(33) ראה לקו"ש ח"ב ע' 62 ואילך.

(34) לכאז אימ: מכיון שהגילוי שביום השמיני, האור שלמע' מהשתל, בא דוקא ע"י ההעלם, כנ"ל בארוכה, איזו שייכות יש (ומהו הצורך) בהקדמה דעבודת המטה בז' ימיה'?

והביאור (בקיצור עכ"פ): בכדי שיהי' לו ית' דירה בתחתונים שאלקות יומשך ויאיר בעולם בגילוי ובפנימיות, צריך ב' אופני עבודה: עבודה דמס"נ; ועבודה דכחות פנימיים, השגת אלקות אהוי"ר וכו'; בהגילוי דמס"נ מתבטא איך שההעלם דעולם

איידער עס ווערט נתגלה די כוונה וואס אין איר) שפיגלט זיך אפ אז די כוונה פון העלם העולם גופא איז בכדי עס זאל נמשך ווערן אין אים א תוספות ויתרון אור (דורך קיום המצוות) — דעריבער איז דער גילוי אלקות בעולם (דורך קיום המצוות) פארבונדן מיט דער מציאות פון וועלט גופא.

און דאס איז די הסברה פון דעם וואס מען זאגט אז דער גילוי דלעתיד איז „תלוי במעשינו ועבודתנו כל זמן משך הגלות" — ווייל מצד דעם מס"נ ³⁰ שבזמן הגלות ווערט אין דעם העלם פון עולם גופא ארויסגעבראכט און נתגלה, אז זיין כוונה איז דער גילוי אלקות הנמשך ע"י תומ"צ;

און דאס איז די סיבה ³¹ וואס די

שלכך נברא מתחתל"ת — דלכא" מה מוסיף ב"ש שלכך נברא מתחתל"ת — כי ע"י הוספה זו דוקא מוסבר איך שהגילוי דימויה' ותחיה' יהי' בהמציאות דעוה"ז גופא.

(30) להעיר מהמשך תער"ב ח"ג ס"ע אירפא ואילך.

(31) בדיה מצה זו תשי' פ"ב (ועד"ז בהמשך תער"ב פ"ב. ובכ"מ), שביש הנברא יש דוגמת „ענין מציאותו מעצמותו ומענין נמצא בבלתי מציאות נמצא", ועפ"יז הי' אפשר לבאר (וראה לקו"ש ח"ב ע' 74 ה' 30), דזה מה שהעולם (מצד ענינו גופא) נעשה דירה לו ית' (אף שענין וגדר העולם הוא העלם) הוא לפי שגם בההעלם דעולם גופא (ההרגש דמציאותו מעצמותו) מתבטא מציאות העצמות, אבל ביאור זה אינו מספיק עדיין, כי השייכות של היש דעולם (מצד ההרגש דמציאותו מעצמותו שבו) להעצמות, אינה מתייחסת לענין הגילוי (שהרי אדרבה: ההרגש דמציאותו מעצמותו שבעולם היא שאין לו שייכות לאלקות), ולכן: שייכות זו (של היש דעולם להעצמות) אינה מספיקה שמצד זה יהי' בעולם גילוי העצמות.

משא"כ להביאור שבפנים, ההעלם דעולם שייך (גם) לגילוי העצמות, מכיון שההעלם (בזמן הגלות) היא המעורר את גילוי כח המס"נ (שמצד עצם הגשמה המיוחדת בעצמותו ית').

(*) להעיר מפירש"י פרשתנו ט. כג. הי' מצטער כי והיו ישראל נכלמים בו וראה לקמן הערה 41

דער זיכר פון עולם, ל' העלם, וואס דורך דעם ווערט אַרױסגעבראַכט בשלימות אַ זיין כוונה איז צוליב גילוי אלקות — ד.ה. בחי' האור וואס איז מובדל אינגאַנצן מהבריאה, דער זיכר טוט זיך אויף דורך דעם וואס ס'איז דא די מציאות און א נתינת מקום פאר (העלם יותר) חיות ובהמות טמאות כו' און פונדעסטוועגן איז דא דער „להבדיל בין הטמא ובין הטהור ובין החי הנאכלת ובין החי אשר לא תאכל“³⁵ [ובדוגמת מאמר רז"ל³⁶ אל יאמר אדם אי אפשי בבשר חזיר אלא אפשי ומה אעשה אבי שבשמים גזר עלי], וואס דורך דעם ווערט דער זיכר אויך אין דעם העלם וואס גיט אן אַרט צו חיות ובהמות טמאות; און ווי דער מדרש³⁷ זאגט אויפ'ן פסוק „זאת הבהמה“, „לא ניתנו המצוות לישראל אלא לצרף בהן את הבריות“ [וואס צירוף דא מיינט זיכר]³⁸.

און דורך דעם וואס אין דעם העלם שפיגלט זיך אפ זיין כוונה ותכלית, דער גילוי אלקות — דער רצון עצמי פון א אידן („אבי שבשמים גזר עלי“) וואס ווערט דורך דעם נתגלה³⁹,

(35) סוף פרשתנו.

(36) תרי"ב, ומירשי קדושים כ, כו.

(37) ויקר פרשתנו פי"ג, ג.

(38) ראה ככהנל אוהית פרשתנו ע' נב. ושם ע' נד בזיכר ההעלם.

(39) ולהעיר מאוהית פנחס ע' ארו בביאור מארזל אל יאמר אדם אי אפשי כו', שאף שה' לו רצון לזה הוא נמצא מצד גזירת מלך העולם והיז בחי אתכפא גמור דחשובא ממש.

(40) עוד ענין כזה, דענין מפרסת פרסה היינו ההבדל דיהי ריקע שיהי מבדיל בין מים למים (נועם) אלימלך סוף פרשתנו הובא באוהית פרשתנו ע' מח. והרי זהו בדוגמת ההבדל שנעשה עי הצמצום שעייז ככח להפוך את העלם הצמצום לאור, ראה בהמשך שם בסוף המאמר ע' תתקמ"ג. וראה אוהית שם ע' ס.

אין דער פ' „וזאת החי“ וואו עס רעדט זיך וועגן חיות ובהמות טמאות וכו' און וועגן איסור אכילתם וטמאתם — דאס איז שייך און איז א חלק פון פ' שמיני עצמה:

כוונתו גילוי אלקות, אבל להיות שהעלם וישות זה הוא צד השהו שבכל הנבראים, הרי אינו פועל ומגלה שגם תכונות וגדרי הפרט דכל נברא הם כלים לאלקות [ועוד: מכיון שעבודה דמסיג היא באופן שאין מתחשבים כא מתגברים על ההעלמות והסתרים — איכ איז שייך לעניני העולם עצמו], ולכן צריך להעבודה דהשגה ואהויר שגם גדרו הפרטי דכל נברא הוא כלי לאלקות.

ולאידך: העבודה דהשגה ואהויר אינה מספיקה כי (נוסף עיז שהאור הנמשך עיז הוא אור שבערך הבריאה הרי) מצד העלם דעצם דעולם הוא הוספה על עצם מציאותו, ולכן צריך להעבודה דמסיג שמבטא שגם העצם דעולם הוא כלי לאלקות ושיהי יתרון האור — בחי' אור הבלג שלמע' מהשתל, שאיז הוספה על מציאותו שהרי ההעלם גופא מעורר גילוי כח המסיג, ואיז עיז עבודה ויגיעה ... ולכן עיז הקדמת העבודה דהשגה ואהויר שנמשך האור שלפי' העולמות באופן גלוי ופנימי בפרטי גדרי הנבראים (אף שההמשכה היא כמו הוספה כניל), — שבכללות היא גם העבודה שבזמן הבית (כבדיה אני ישנה שם) — הרי כאשר נמשך לאחיז אור הבלג — ועד, נגלה כבוד הרי' לעתל — הרי זה שייך לא ריז לבחי' העלם וישות העולם (שההעלם מעורר אור הבלג — שבכללות הוא בזמן הגלות —) אלא גם בתכונות וגדרי הנבראים.

וכיז גם במשכן שהוא יתקון לסילוק שכינה להיות דירה בתחתונים (לקוטי צו י, ד. וראה המשך באחי לגני השית בתחלתו): עי עבודת המטה שמתחלקת בכללות בו, ד' ימהימ, שנמשך האור שלפי' העולמות בתכונות וגדרי הנבראים הריז הקדמה שהשראת השכינה, וירא כבוד ה' (פרשתנו ט, כג). האור הבלג שלמע' מהשתל ביום החי ירי באופן של „שמיני“, היינו לא רק „בתחתונים“ (עצם דהעלם העולם) אלא גם בפרטי גדרי הנבראים — שבמספר ז' (וראה פירשי ט, יד „להשרות שכינתו במעשה ידיכם כו'“ ושם כט „כל הטורה שטרחנו כו'“).

(**) להעיר מהמשך תעריב שם (ח"ג) בהחילוק מה שהכלי מושך אור וגילוי והוא עי העבודה דתומיז בכלל, לזה שהכלי עצמה נעשה אור וגילוי עי מסיג כו'.

בעיסוקן⁴³, ווי ער איז דארט מבאר
בפרטיות דעם חושך און העלם פון
יעדער גלות, וואָרום דער אויפטו און
גילוי פון זאת החי' גוי' להבדיל גוי' איז
דער ענין וואָס טוט זיך אויף ע"י
הגליות, וואָס די המשכה פון דעם קומט
אָרויס בגילוי לעת"ל, כּנור של "שמונה
נימין".

און ווי ער איז מסיים אין מדרש: "ואת
החזיר זו אדום כו' ולמה נקרא שמה
חזיר שמחזרת עטרה לבעלי' הדא הוא
דכתיב ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט
את הר עשו והיתה לה' המלוכה".

(משיחת ש"פ שמיני תשל"א ותשל"ו.)

ש"פ אחרי ומאמר דאחש"פ* תשכ"ה)

(43) שם, פי"ג, ה.

(*) נדפס בספר המאמרים — מלוקט ח"ב ע' מה.

דאָס טוט אויף דעם גילוי פון
"שמיני"⁴¹, אַז דער גילוי אלקות, וואָס
איז העכער אינגאנצן פאַר וועלט, ווערט
נתגלה אין "שבעה" — עס ווערט
"שמיני" — נתגלה ונתאחד אין דער
בריאה גופא כּנ"ל בארוכה⁴².

און לויט דעם איז פאַרשטאַנדיק וואָס
דער מדרש זאָגט אַז די חיות טמאות איז
דאָס — "משה ראה את המלכיות

(41) להעיר מבי' הפירושים בויהי ביום השמיני
לשון שמחה או לשון צער — ראה מגילה י' ב.
אוה"ח ריש פרשתנו. וראה ויק' פרשתנו (פי"א, ז.
קרוב לסופו).

(42) להעיר שבסוף פ' "זאת החי" נאמר
והתקדשתם והייתם קדושים" ופרש"י, והתקדשתם
קדשו את עצמכם למטה", והייתם קדושים לפי
שאני אקדש אתכם למעלה ולעולם הבא.

שמיני ב

א. נאך דעם ווי די תורה דער-
ציילט וועגן מיתת נדב ואביהוא, שטייט:

„ויקרא משה אל מישאל ואל אלצפן ..
ויאמר אליהם קרבו שאו את אחיכם מאת
פני הקודש אל מחוץ למחנה.“ שטעלט
זיך רש"י אויף די ווערטער „שאו את
אחיכם וגו'“ און איז מפרש: „כאדם
האומר לחבירו העבר את המת מלפני
הכלה שלא לערבב את השמחה.“

(א) פארוואס שטעלט זיך רש"י אויף די
ווערטער „שאו את אחיכם“ (און די
ווערטער „מאת פני הקודש“ איז ער
בלויז מרמז מיט „וגו'“) — וויבאלד אז
די גאנצע הוכחה איז פון די ווערטער
„מאת פני הקודש“, האט ער לכולל לראש
געדארפט מעתיק זיין? (אין דעם דיבור
המתחיל) די ווערטער?

פון וואנעט איז די הוכחה אז די
אמירה „שאו את אחיכם גו'“ איז געווען
(ניט צוליב זיי מקבר צו זיין, נאָר)
„שלא לערבב את השמחה“? זאָגן
מפרשים, אז ביי רש"י איז שווער די
אריכות הלשון „(שאו גו') מאת פני
הקודש אל מחוץ למחנה“, אויב דער
„שאו גו'“ איז נאָר צוליב ענין הקבורה,
האט געדארפט שטיין „שאו את אחיכם
וקברום“? אפילו מ'זאל זאָגן אז עס מוז
שטיין אז דער מקום הקבורה מוז זיין
„(אל) מחוץ למחנה“ — זיינען אָבער די
ווערטער „מאת פני הקודש“ איבעריק?

(ב) ועיקר: די הדגשה אין „שאו גו'
מאת פני הקודש“ איז פאָרשטאָנדיק
בפשטות. דער ציווי „שאו גו'“ איז ניט
געווען בלויז צוליב קבורה. מ'האט דאָך
געדארפט אַרויסנעמען די גופים פון
נדב ואביהוא בכדי די טומאה¹⁰ זאל ניט
בלייבן אין משכנו¹¹ (און משה האט עס
געמוזט מדגיש זיין, בכדי אז דאָס זאל
געטאן ווערן מיט זריזות, כדי ניט צו

דערפון לערנט רש"י אַרויס, אז „מאת
פני הקודש“ איז די (הויפט) כוונה פון
„שאו את אחיכם“, און דער טעם איז —
„שלא לערבב את השמחה“ (שבמשכן
אין יענעם טאָג).

(7) וגם: למה מעתיק רש"י גם התיבות
אחיכם, שלכאורה אין רש"י מוסיף ביאור בתיבות
אלו כלל.

(8) ובדפוס א' וב' ורוב כת"י רש"י (שתח"י) נעתק
רק „שאו את אחיכם“ (בלי „וגו'“).

(9) ראה רש"י לקמן (פסוק ה) „שלא נשרפו ..
אלא נשמתם“. וראה בארוכה שם אפרים לפרש"י.
ואכ"מ.

(10) גם את"ל שעדיין לא נצטוו על טומאת
מקדש [עיי' רש"י תצוה ל, י"ד. ויקרא ה, ב-ג.
פרשתנו י, יו. נשא ה, ב. וראה צו ז, יט-כ. ואכ"מ]
— הרי מובן בפשטות (גם לבן חמש) שאין מקום
למת במשכן.

(11) בתוכי פרשתנו (י, ב) פלוגתא אם מתו בפנים
או בחוץ. אבל (נוסף לזה שגם להדיעה שמתו בחוץ
הי' בחצר המשכן, הרי) בפשוטו של מקרא מתו
„לפני ה'“ במקום שהקריבו האש וזה' ושממש יצא
אש מלפני ה' ותאכל אותם“ (שם, א-ב).

ולהעיר מהשקו"ט דאם מתו בפנים הרי נטמא
המשכן וצריך הזאה כו' (רבותינו בעה"ת (דעת זקנים
והדר זקנים), פי' הראש' שטור הארוך פרשתנו (שם,
ב-ה). יית רענן ליל"ש שם. ועוד).

(1) פרשתנו י, א ואילך.

(2) שם, ד.

(3) כפשטות הענין, וכפי' האברבנאל כאן.

(4) רא"ם, גירא, דבק טוב ועוד כאן.

(5) ראה רע"ב: באר מים חיים ומשכיל לדוד כאן.
ולהעיר ממשנ' בתרומת הדשן (צו ד, ד) „והוציא את
הדשן אל מחוץ למחנה גו'“. ועד' בתטאות הצבור
והכהן גדול נאמר (ויקרא ד, יב, שם, כא — נזכרו
באברבנאל כאן) „והוציא את (כל) הפר אל מחוץ
למחנה“.

(6) ראה לעיל (ט, כד) „וירא כל העם וירגו',
ובפרש"י, כתרומת' (ושבחו'). וראה תרי"כ עה"פ.
ועוד.